

До Пархома

Петро Гулак-Артемівський

I

Aequam memento rebus in ardui
Servare mentem: non secus in bonis etc.
Horat. Lib. II. Od. 3 [13]

Пархоме, в щасті не брикай!
В нудзі притьмом не лізь до неба!
Людей питай, свій розум май!
Як не мудруй,— а вмерти треба!
Чи коротаєш вік в журбі,
Чи то, за поставцем горілки,
В шинку нарізують тобі
Цимбали, кобзи і сопілки;
Чи п'яний під тином хропеш,
Чи до господи лізеш рачки
І жінку макогоном б'єш,
Чи сам товчешся навкулачки,-
Ори і засівай лани,
Коси широкі перелогі,
І грошики за баштани
Лупи — та все одкинеш ноги!
Покинеш все: стіжки й скирти,
Всі ласощі, паслін, цибулю..
Загарба інший все, а ти
З'їси за гірку працю дулю!..
Чи соцьким батько твій в селі,
Чи сам на панщині працює,-
А смерть зрівняє всіх в землі:
Ні з ким, скажена, не жартує!..
"Чи чіт, чи лишка?.." — загука.
Ти крикнеш: "Чіт!.." — Ба, брешеш, сину!" —
Озветься паплюга з кутка —
Та й зцупить з печі в домовину!
4 ноября 1827 г.

II

Tu ne quaesieris, scire nefas, quern mihi, quem tibi
Finem Di dederint. Leuconoe; nee Babylinios
Tentaris numeros etc.
Horat. Lib. I. Od. 11 [14]

Пархоме, не мудруй! ворожки не питай,
Як довгий вік прокоротаєш;
Що виговала вже зозуля — поживай!
А більше — шкода, що й бажаєш...
Хоч всіх ти упирів збери і знахорів,
Хоч покумайся ти з відьмами:
Ніхто не скаже нам так, як би ти хотів,
Що доля завтра зробить з нами!
Чи доведеться ще подушне заплатить,
Чи до снаги вже розплатився?..
Нащо, про що тобі над цим чуприну грить?..
Дурний! дурний!.. а в школі вчився!..
Терпи!.. За долею, куди попхне, хились,
Як хилиться від вітру гілка;
Чи будеш жить, чи вмреш, Пархоме, не журись!..
Журиш об тім, чи є горілка!..
А, є? так при на стіл!.. Частуй та й сам кругляй!..
Чи нам, Пархоме, треба скільки!..
Та вже ж — чи вкорочать свій вік, то вкорочай
В шинку над бочкою горілки!
От ми базікаєм,— а час, мов віл з гори,
Чухра: його не налигаєш!
От, скільки б випили до сеї ми пори,
Так ти ж буцім недочуваєш!
Ну ж, цуп останню ти гривняку з капшука,
Поки стара пере ганчірки,
Бо вже як вернеться, то думка, бач, така,
Що помремо обидва без горілки!
5 ноября 1827 г.

[13] — Пам'ятай, що треба зберігати розум не тільки в злі, при лихих обставинах, але й в добрі (Горацій, кн. 11, ода 3).

[14] — Не питай, не намагайся узнати, який тобі кінець дадуть боги. Левконоє, не перевіряй вавілонських чисел. (Горацій, кн. I, ода 11).